

Tautasdziesmas par Ziemassvētkiem un to svinēšanu

Ai dārgie Ziemssvētki,
Ko jūs labu atnesiet?
Puišus treknus, zirgus liesus,
To jūs labu atnesiet.

Ai, bagāti Ziemassvētki,
Lejiņā nogājuši!
Tekam, veci, tekam, jauni,
Velkam svētkus kalniņā.

Ai, bagāti Ziemassvētki,
Pastaliņu pūdētāji:
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Man kājiņas nenoautas.

Bagāti Ziemssvētki
No Rīgas nāca:
Trīs simti sulaiņi
Bruņoti līdz.

Bluķa māte bluķi vēla
Pašā bluķa vakarā.
Lai vēl bluķi trīsi reizi,
Nenāks mošķi caur sienmāli.

Čiganiņi mani bērni,
Kur šo nakti gulesim?
Cits priedē, cits eglē,
Cits celiņa maliņā.

Čižu, čižu, vižu, važu
Ziemassvētku vakarā!
Kas nečižu, kas nevižu,
Tam neauga gari lini.

Cūkas kājas skuldurītis
Budēlim kulītē,
Lai varētu smagi lekt,
Istabiņu dimdināt.

Dedziniet gaišu guni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš brauca par kalniņu
Sudrabetu mētelīti.

Dieva dēls aiz durvīm
Nosvīdušu kumeliņu.
Verat vaļā sētas vārtu,
Laižat Dievu istabā.

Dodat meitas cimdus, zeķes
Tam budēļu vecajam;
Kas nedos cimdus, zeķes,
Augs jēriem īsa vilna.

Eima bišu klausīties
Ziemas svētku vakarā.
Ja bitītes daili dziedā,
Tad būs silta vasariņa.

Eima bišu klausīties
Ziemassvētku vakarā:
Ja bitītes daiļi dzied,
Tad būs silta vasariņa.

Eit' projām, Ziemassvētki,
Ar visām karašām,
Es gaidīšu Lieldienīgas
Ar zaļo rudzzālīti.

Eita, bērni, čigānos
Ziemassvētku vakarā;
Dos pupiņas, dos zirnīšus,
Dos cūciņas smecerīti.

Gari nāca, gari nāca
Tie lielie Ziemassvētki.
Tekat, bērni, saņemāt
Tos lielos Ziemassvētkus.

Gauši nāca, drīz aizgāja
Tie bagāti ziemas svētki:
Trīs dienīgas, trīs naksniņas-
Iet par kalnu dziedādami.

Gausi nāca, nu atnāca
Tie bagāti Ziemassvētki:
Trīs dienīgas, trīs naksniņas
Nāk pār kalnu kūpēdami.

Izcepu kukuli
Četriem stūriem,

Tas bija ķekatu
Mielastiņš.

Jaunas meitas kaķi svēra
Ziemas svētku vakarā;
Ja svērs kaķis puspodīņa,
Tad vezs meitas šoruden.

Kad atnāks Ziemassvētki,
Būs pupiņas, būs zirnīši,
Būs pupiņas, būs zirnīši,
Būs cūciņas šņukurītis.

Kad Dievs dotu, ka varētu
Ziemassvētkus sagaidīt,
Tad stāvētu ar tautieti
Pliku galvu baznīcē.

Kādu dziesmu dziedāsim
Ziemassvētku vakarā?
- Pīrāgam, nabagam,
Abi gali apdeguši.

Kam tie tādi melni zirgi
Pie manām rijdurvīm?
Ziemassvētku kumeliņi
Veda rudzus klētiņā.

Kas čigānam alu deva,
Lai aug mieži tīrumā;
Kas čigānam gaļu deva,
Lai aug balti sivēniņi.

Kas deva gaļiņu,
Tam auga cūciņas;
Kas deva siļķīti,
Tam auga kaķītis.

Kas man koču ir nedeva
Ziemassvētku vakarā,
Lai tam zirgs mežā skrēja
Ar visiemi lemešiem.

Kas pie Rīgas dumpejās
Apakš ledus Daugavā?
Ziemas svētki dumpejās,
Atnākdami, aiziedami.

Kas pie Rīgas dumpejās
Apakš ledus Daugavā?
Ziemas svētki dumpejās,
Šurp nākdami Kurzemē.

Eit', bērniņi, sagaidiet
Ar basāmi kājiņām.

Kas tur kļiedza, kas tur sauca
Aiz Daigavas siliņā?
Zaķīts ledus tauri pūta,
Ziemassvētkus vēstīdams.

Kas tur rībina
Uz istabiņu?
Ziemassvētki dancina
Savu kumeliņu.

Klusat jauni, klusat veci,
Dievs ienāca istabā;
Dievs ienāca istabā,
Vaicā nama saimēnieku.
Tas bij nama saimēnieks,
Kas sēd galda galiņā,
Kas sēd galda galiņā
Baltā linu kreklīnā.

Klusat, jauni, klusat, veci,
Dievs ienāca istabā,
Dievs ienāca istabā,
Sēstas galda galiņā.

Klusiet, jauni, klusiet, veci,
Dievs ienāca istabā,
Labus ļaudis svētīdams,
Ļaunos bargi sodīdams.

Ko mēs, bērni, ēdīsim
Ziemassvētku vakarā:
Pīrāgam, nabagam,
Abi gali sadeguši.

Ko mēs, bērni, ēdīsim
Ziemassvētku vakarā?
Būs zirnīši, būs pupiņas,
Būs cūciņas šņukuriņš.

Ko tie ciema suņi rej,
Pie vārtiem sasēduši?
Tur sabrauca Ziemassvētki
Rakstītām kamanām.

Kur bijāt, Ziemassvētki,
Kur naksniņu gulējāt?
Aiz kalniņa lejiņā
Tai mazā sētiņā.

Kur guļ ziemas svētki
Atnākdami?
-Miežu, rudzu klētī
Sudraba gultā.

Kur palika mūsu meitas
Ziemassvētku vakarā?
Ielīdušas klētiņā,
Lāpa savus caurus brunčus.

Labvakar, saimeniece,
Vai gaidīji budēlīšus?
Ja gaidīji budēlīšus
Atver durvis līdz galam.

Labvakari, nama māte,
Vai gaidīji budēlīšus?
Ja būs silta istabiņa,
Tad būs jautra valodiņa.

Ļaudis ēda, ļaudis dzēra,
Dieva aiz loga klausījās,
Dieva aiz loga klausījās,
Vai Dieviņu pieminēja.

Lauziet skalus, pūtiēt guni,
Vediet Dievu istabā!
Dieviņš stāv pie vārtiemi
Nosvīdušu kumeliņu.

Lēni lēni Dieviņš brauca
No kalniņa lejiņā:
Dieviņam lēni zirgi,
Lēni kaltas kamaniņas.

Man atnāca sievas māte
Ziemassvētku vakarā;
Gaiļam dūra pakaklē,
Sivēnam smecerē.

Man atnāca Ziemassvētki,
Visi darbi nedarīti:
Ne krekliņi man mazgāti,
Ne palagi balināti.

Meitas kūtī jēru ķēra
Veca gada vakarā:
Ja noķēra aunelīti,
Tad dzers kāzas šoruden.

Metiet laipu pār pagalmu,
Laižat Dievu sētiņā;

Klusiet, veci, klusiet, jauni,
Dievs ienāca istabā.

Nāc, Dieviņi, šovakar
Uz manim ciemoties:
Sveces dega, ne skaliņi,
Nava dūmu istabā.

Nāc, māsiņ, ciemoties
Ziemassvētku vakarā:
Būs pupiņas, būs zirnīši,
Būs cūciņas šņukurīts.

Nāca veci, nāca jauni
Ziemassvētku vakarā;
Jaunie nāca padejot,
Vecie nāca desas ēst.

Nāca veci, nāca jauni
Ziemassvētku vakarā:
Jaunie nāca padejot,
Vecie nāca desas ēst.

Nākat iekšā, Ziemassvētki,
Nu mēs jūs gaidīsim;
Nama māte durvis vēra,
Rokā gaiša uguntiņa.

Nedomā, saimenece,
Ka es nācu gaļas dēļ:
Es iznācu lustes dēļ
Savus bērnus izvadāt.

Negulu, negulu
Ziemassvētku nakti,
Lai mani liniņi
Veldrē nekrīt.

No Rīgas, no Rīgas
Ziemsvētki nāca,
Kur gulēja Ziemsvētki
Atnākuš'?
Miežu rudzu klētē,
Pažobelē.

Padziedati, bāleliņi,
Ar savām māsiņām;
Ir bitīte padziedāja
Ziemassvētku vakarā.

Paldies saku Dieviņam,
Nu atnāca Ziemassvētki;

Dievs lai dod veselību
Lieldieniņu sagaidīt.

Pīrādziņam vakarā
Nelaimīte notikusi:
Pīrāgam, plāceņam,
Abi gali nodeguši.

Pīrāgam, nabagam,
Krāsni kājas nosvilušas;
Ejat, bērni, ķerat ciet,
Ēdat viņu dziedādami.

Pūti, pūt, ziemelīti,
Ziemassvētku vakarā:
Klētī pūti miežus rudzus,
Stallī bērus kumeliņus.

Pūti, pūti, ziemelīti,
Ziemassvētku vakarā:
Klētī pūti rudzus, kviešus,
Stallī bērus kumeliņus!

Saimeniek, svētki nāk,
Sēsties galda galiņā,
Dod kalpam kalpa tiesu,
Kalponei kalponītes.

Saiminieks svētku gaida,
Mēs gaidām saimnieka;
Saiminieks, saiminieks,
Sēsties galda galiņā.

Sanākat, jaunas meitas,
Šovakar laimes liet;
Man iedeva vecaistēvs
Bikšu pogu riekšaviņu.

Sen dzirdēju, nu redzēju
Ziemassvētku kumeliņu:
Līdz zemei krēpes vilka,
Ledainām kājiņām.

Sen gaidīju, nu atnāca
Tie bagāti Ziemassvētki;
Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām.

Simtiem cepu kukulīšu
Ziemassvētku gaidīdama;
Simtiņš nāca danča bērnu
Ziemassvētku vakarā.

Simtiem cepu kukulīšu,
Ziemassvētku gaidīdama;
Simtiņš nāca danču bērnu
Ziemassvētku vakarā.

Simtu cepu kukulīšu,
Ziemassvētku gaidīdama:
Simtiņš nāca ķekatnieku
Tai vienā vakarā.

Skali grab, skali grab,
Kas tos skalus grabināja?
Ziemassvētki grabināja,
Speķa raušus gaidīdami.

Sudrabiņa lietiņš lija
Ziemassvētku vakarā,
Visi sīki žagariņi
Sudrabiņu vizināja.

Sudrabiņa lietus lija
Ziemassvētku vakarā:
Visi sīki žagariņi
Sudrabiņu risināja.

Svētki gāja svētīties,
Liela diena lielīties:
Svētkos svētais Dieviņš dzima,
Lielu dienu nokristīja.

Svētki nāk, saimeniek,
Sēsties galda galiņā,
Dod kalpam kalpa tiesu,
Kalponei villainiti.

Svētki nāk, svētki nāk,
Ko tie svētki atnesīs?
Cūkas ausi, tauku gaļu,
Baltas maizes kukulīt'.

Svētki nāk, svētki nāk,
Ko tie svētki atnesīs?
Cūkas ausi, tauku gaļu,
Baltas maizes kukulīti.

Svētkos sedzu lielu saktu,
Vairak zelta, ne sudraba;
Lieldien jozu lielu jostu,
Vairak diega, ne dzīparu.

Tāli, tāli čigānos

Ziemassvētku vakarā,
Lai liniņi gari auga
Mālotā kalniņā.

Tekat, bērni, skataties,
Kas pa namu rībināja:
Ziemas svētki namu slauka,
Visus traukus cilādami.

Vai lielie Ziemassvētki,
Pastaliņu plēsējiņi:
Pieci pāri jau noplēsu,
Vēl kurpītes iznesāju.

Vai, lielie ziemas svētki,
Ilgi nāca, drīz aizgāja,
Ilgi nāca, drīz aizgāja,
Ne nedeļas negaidīja.

Visa laba barībiņa,
Ko ēd svētku vakarā:
Zirņi, pupas, kāpostiņi,
Vēl cūciņas šņukurīts.

Visu gadu druvā gāju,
Ziemassvētkus pelnīdama.
Ienes man, saimeniece,
Ziemassvētku alutiņu!

Visu gadu naudu krāju,
Ziemassvētkus gaidīdama;
Nu atnāca Ziemassvētki,
Nu naudiņa jātērē.

Ziemas svētki atbrauca
Pa rudzu lauku,
Zālīti mīdami,
Asniņus celdami.

Ziemas svētki četri brāļi,
Cits aiz cita alu dzer,
Cits aiz cita alu dzer,
Cits citam nepazīt.

Ziemas svētki, brīves laiki,
Pastaliņu pūdetāji:
Trīs dieniņas, trīs naksniņas
Apautām kājiņām.

Ziemassvētki atbrauca
Pa rudzu lauku,
Zālīti mīdami,

Asniņus celdami.

Ziemassvētki atnākuši,
Ko jūs labu atnesāt?
- Galvas pusi, kūķu katlu,
To mēs labu atnesām.

Ziemassvētki naudu skaita
Ledus kalna galiņā;
Tekat, bērni, kalniņā,
Vedat viņus lejiņā.

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām;
Zirņi, pupas, rācenīši
Ziemassvētku kamanās

Ziemassvētki sabraukuši
Rakstītām kamanām.
Tekat, bērni, saņemta
Basajām kājiņām.

Ziemassvētki, Ziemassvētki,
Sen mēs jūs gaidījām,
Atnācāt, aiziesiet
Pēc trijām dieniņām.

Ziemassvētki, Ziemassvētki,
Ko jūs labu atnesāt?
Cūkas ausi, kūķu katlu,
Cūkas desu ritulīti.

Ziemassvētku kumeliņi
Sudrabiņa pakaviem;
No kalniņa pret kalniņu
Skrēja, ledu laupīdami.

Ziemassvētkus gaidīdams,
Saldu daru alutiņu;
Gan zināju Ziemassvētkus
Trīs dieniņas svētījami.

Ziemsvētkos es no Dieva
Divas lietas izlūdzos:
Ziemu labu ceļa laiku,
Blakā smuku zeltenīti.